

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	SOŠ dopravná, Rosinská cesta 2, Žilina
4. Názov projektu	Prepojenie teórie s praxou – kvalitné vzdelávanie
5. Kód projektu ITMS2014+	312011ABU4
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti – prierezové témy.
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Ivan Palúch
8. Školský polrok	01.02.2021-30.06.2021
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	www.sosdza.sk

10.

Úvod

Čitateľská gramotnosť

- patrí medzi základné kompetencie, dôležité pre rozvoj ďalších kľúčových kompetencií,
- predstavuje porozumenie, aplikáciu, posudzovanie textov za účelom dosiahnutia cieľov jedinca, rozšírenia jeho znalostí a potenciálu.

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti– prierezové témy bude vytvorený pedagogickými zamestnancami, ktorí zastupujú vzdelávacie oblasti platného ISCED 3A, 3C ako napr.: matematika a práca s informáciami, jazyk a komunikácia, človek a príroda, človek a spoločnosť a tiež pedagogickými zamestnancami vyučujúcimi odborné predmety.

Klub bude fungovať počas školských rokov, od septembra 2020 do januára 2023 (spolu 25 mesiacov) a jeho udržateľnosť vychádza z koncepcie nového modelu SOŠ v Systéme duálneho vzdelávania, ktorého súčasťou sú „riešiteľské rady“ tímov pre predmetné vzdelávacie oblasti.

Spôsob organizácie: stretnutia 2 krát do mesiaca. Dĺžka jedného stretnutia: 3 hodiny.

Zasadnutia PK uskutočnili nasledovne:

február 2021 – 1 stretnutie, v trvaní 3 hod.

marec 2021 – 0 stretnutí

apríl 2021 - 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

máj 2021 - 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

jún 2021 - 3 stretnutia, každé v trvaní 3 hod

Varianta klub: pedagogický klub s výstupmi.

Zameranie pedagogického klubu:

Pedagogický klub sa zameriava na rozvoj čitateľskej gramotnosti v rámci vzdelávacích oblastí, ako prierezovej témy.

Cieľom realizácie aktivít pedagogického klubu je zvýšenie odborných kompetencií pedagogických zamestnancov pre ďalšie zvyšovanie úrovne čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia žiakov naprieč vzdelávaním.

Čitateľská gramotnosť je dôležitou schopnosťou žiaka a nevyhnutným predpokladom pre ďalší osobnostný a profesijný rast žiaka.

Žiak s primeranou úrovňou čitateľskej gramotnosti dokáže:

- Hľadať súvislosti medzi javmi,
- Pýtať sa a hľadať odpovede,
- Vytvárať vizuálne a iné, zmyslové predstavy (myslieť abstraktne),
- Vytvárať hodnotiace posúdenia,
- Identifikovať najdôležitejšie myšlienky v texte (kriticky myslieť),
- Vytvárať syntézu poznania.

Čitateľská gramotnosť ako prierezová téma naprieč vzdelávacími oblasťami SOŠ je dôležitým faktorom dosiahnutia primeranej úrovne deskriptorov príslušnej kvalifikácie, ktorú stredná odborná škola zastrešuje poskytovaním študijných / učebných odborov a ich odborným zameraním.

Úspešná implementácia prvkov systému duálneho vzdelávania je v úzkom spojení s dosiahnutím primeranej úrovne čitateľskej gramotnosti žiakov (deskriptory: samostatnosť, samostatná práca žiaka, porozumenie textu, schopnosť prijať zodpovednosť za svoju prácu, vytvoriť analýzu textu, syntézu údajov, práca s nesúvislým textom, primerane rozvinuté sociálne kompetencie).

V rámci činnosti pedagogického klubu sa chceme zaoberať najefektívnejšími metódami a stratégiami pre rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia. Čitateľská gramotnosť má dve hlavné línie: základnú a kritickú. Základná zahŕňa znalosti, schopnosti, postoje uplatňované pri výbere textu a samotné čítanie s porozumením. Kritická čitateľská gramotnosť zahŕňa znalosti, schopnosti a postoje pri hodnotení informácií v texte s ohľadom na jeho obsahovú a formálnu stránku (napr. argumentácia), posudzovanie obsahu textu porovnávaním s vlastnými skúsenosťami, spôsob čítania a stratégia práce s textom. Obe zložky sú neoddeliteľné a vzhľadom ku komplexným potrebám spoločnosti a trhu práce sú pre absolventov SOŠ nevyhnutné.

Ďalšie činnosti, ktoré sú realizované v rámci pedagogického klubu:

- Tvorba Best Practice,
- Prieskumno-analytická a tvorivá činnosť týkajúca sa výchovy a vzdelávania a vedúca k zlepšeniu a identifikácii OPS,
- Výmena skúseností pri aplikácii moderných vyučovacích metód,
- Výmena skúseností v oblasti medzi-predmetových vzťahov,
- Tvorba inovatívnych didaktických materiálov,
- Diskusné posedenia a štúdium odbornej literatúry,

Identifikovanie problémov v rozvoji čitateľskej gramotnosti žiakov a možné riešenia.

Stručná anotácia

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti – prierezové témy sa zaoberal nasledujúcimi témami:

- tvorba a zdieľanie Best Practice, diskusné posedenia k preštudovanej odbornej literatúre, zásady tvorby OPS, prezentácia OPS, odborný text -INSERT, skladanie textu, kľúčové slová, SQ4R, Brainstromingové metódy, kognitívne metódy, komunikačné metódy.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť, zvyšovanie úrovne kľúčovej kompetencie, inovatívne metódy, organizačné formy, zdieľanie skúseností.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Zámerom nášho výstupu je popísať aktivity zrealizované učiteľmi, členmi pedagogického klubu na zasadnutiach pedagogického klubu čitateľskej gramotnosti- prierezové témy.

Priblíženie témy:

Implementácia rôznorodých foriem, metód a stratégií k rozvoju čitateľskej gramotnosti žiakov je v súčasnosti nevyhnutná podmienka, ak chceme dosiahnuť reálny výsledok, ktorým je:

- zvýšená motivácia žiaka k čítaniu, k práci s textom,
- porozumenie obsahu textu,
- rozlíšenie podstatných informácií v texte od tých, ktoré pre dosiahnutie cieľa nie sú potrebné,
- zvýšenú úroveň kritického myslenia,
- zvýšenú úroveň informačnej gramotnosti, ktorá sa prejaví pri detailnej práci s problémovými úlohami nezávisle od zamerania /zaradenia predmetu (teoretické, odborné).

Jadro:

Popis témy/problém

Problém:

Výsledky poslednej štúdie PISA poukazujú na fakt, že slovenskí žiaci nedosahujú v čitateľskej j gramotnosti ani priemer krajín OECD (Heldová, 2011).

Už z výsledkov z roku 2003, kedy sa Slovensko prvýkrát zúčastnilo testovania PISA vidieť, že úroveň čitateľskej gramotnosti našich žiakov je nízka, čo znižuje šance na trhu práce a pravdepodobnosť ďalšieho vzdelávania (Heldová, 2006).

PISA sa svojimi výsledkami nesnaží poukázať na množstvo vedomostí, ktoré sa žiaci naučili ale práve na to, ako ich vedia využiť v reálnom živote.

Čitateľská gramotnosť podľa OECD zahŕňa ovládanie čitateľských zručností a schopnosť využiť ich pri riešení úloh v rozličných situáciách, s ktorými sa stretávajú počas celého svojho života (Heldová, 2006; OECD, 2007). Čitateľská gramotnosť súvisí so všetkými vednými odbormi, keďže hľadanie, spracovanie a následne využitie informácií je podstatou každej činnosti.

Cieľom vzdelávania by malo byť aj to, aby žiaci boli schopní pochopiť každodenné novinky týkajúce sa vedeckých a odborných tém s rovnakou ľahkosťou, ako chápu politické, ekonomické či právne otázky.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Odporúčame implementovať do edukačnej praxe a to vo výraznejšej miere komunikačné metódy: Inovatívne zamerané hodiny začínať brainstormingom.

Dobrá prax:

1. aktivita: Prečo pracovať v skupine?

So žiakmi navrhujeme dôvody, prečo pracovať v skupine. Výsledky zapisujeme na tabuľku vo forme brainstormingu – brainwritingu.

2. aktivita: Aké majú byť pravidlá?

Požiadame žiakov v skupinách, aby vymysleli niekoľko pravidiel pre spoločnú prácu. Keď sa na nich deti dohodnú, môžu s nimi zoznámiť ostatných formou plagátu, vyvesením na nástenke.

3. aktivita: Dokážete predviesť skupinový výtvor?

Požiadame žiakov, aby si naplánovali výrobu diela, ku ktorému by prispel každý člen skupiny môže to byť text, projekt, hudobné vystúpenie, pohybové vystúpenie, výrobok a pod.

4. aktivita: Dokáže vaša skupina navrhnúť interpretácie textu?

Skupiny uvažujú o predložnom texte. Majú ho prediskutovať a pokúsiť sa dohodnúť na spoločnom návrhu, ako ho interpretovať.

5. aktivita: Dokážete si v skupine čítať?

Skupina sa strieda v hlasnom čítaní poviedky alebo knihy a žiaci majú o prečítanom diskutovať. Je užitočné, ak sa z nápadov všetkých skupín spoločne zostaví súpis otázok, ktoré sa zameriavajú na pozornosť skupín, na dej, ilustráciu, spôsob, ako je príbeh napísaný.

6. aktivita: Perá do stredu

Členovia kooperatívnej skupiny diskutujú o danom probléme tak, že žiak, ktorý vysvetlí svoje riešenie problému, položí pero do stredu stola. Tento žiak do diskusie nezasahuje, až kým nie sú všetky perá v strede stola. Všetci členovia majú rovnaké práva prispieť do diskusie. Nikto nesmie dominovať nad ostatnými. Učiteľ môže vybrať jedno pero a opýtať sa, čím jeho majiteľ do diskusie prispel.

7. aktivita: Okrúhly stôl a Kolotoč

Okrúhly stôl je kooperatívna aktivita, pri ktorej skupina pracuje s hárkom papiera a ceruzkou. Jeden partner napíše myšlienku, potom podá papier a ceruzku susedovi naľavo. Ten k nej pripíše (rozvinie) myšlienku a postúpi papier ďalšiemu. Hra môže mať aj iný variant. Partneri používajú ceruzky rôznych farieb, čo vizuálne núti partnerov, aby prispievali rovnakým dielom. Učiteľovi to zároveň umožňuje rozlišovať príspevok každého žiaka osobitne. Kolotoč je ústna forma Okrúhleho stola. Každý účastník ústne prispieva k myšlienke, ktorú rozvíja skupina.

Best Practice – dialogické metódy, aktivita

5+1 otázka

Alias: Moje skúsenosti ako odrazový mostík do budúcnosti.

Žiak dostane pracovný list so zadaním:

5+1 otázka

Odpovede na tieto otázky vám pomôžu ujasniť si, čo ste už v živote zažili (spomenúť si na pozitívne aj negatívne skúsenosti). Ak sa vám v minulosti podarilo prekonať a zvládnuť aj nepríjemné udalosti, získali ste cennú skúsenosť, ktorá vám pomôže pri prekonávaní prekážok v budúcnosti.

Na pozitívnych skúsenostiach môžete ďalej stavať svoj úspech.

1. Otázka: čo som už vyskúšal, zažil, urobil?
2. Otázka: čo som sa pri tom naučil?
3. Otázka: čo sa mi už v živote podarilo?
4. Otázka: čo mi moc v minulosti nešlo? S čím som mal problémy?
5. Otázka: čo by som urobil už inak?
6. Otázka: ako tieto skúsenosti využijem v budúcnosti?

Žiacka práca:

Otázka: čo som už vyskúšal, zažil, urobil?

Otázka: čo som sa pri tom naučil?

Tolerancii. Doviedlo ma to k asertivite a k prijímaniu názorov druhých. Viac komunikujem, zaoberám sa hľadaním pravdivého názoru založeného na váhe argumentácie. Pracujem viac s faktami.

Otázka: čo sa mi už v živote podarilo?

Spolupracovať, stať sa tímlídom, efektívne komunikovať s tímom, hľadať kompromisné riešenia, byť flexibilný.

Otázka: čo mi moc v minulosti nešlo? S čím som mal problémy?

S komunikáciou hlavne v cudzom prostredí.

Otázka: čo by som urobil už inak?

Nekládol by som takú váhu problémom, ktoré sa vyskytli v minulosti.

Otázka: ako tieto skúsenosti využijem v budúcnosti?

Svoj ďalší život chcem stavať na svojich silných stránkach a naučil som sa, že čas mení váhu jednotlivých problémov a následných rozhodnutí.

V rámci hodnotiacej diskusie zo zasadnutí nášho PK sme sa zhodli na nasledujúcich odporúčaniach pre prax v oblasti implementácie edukačných metód:

Odporúčame vo vyššej miere implementovať INSERT a EUR – metódy.

Príklad využitia metód EUR a INSERT:

Na ukážku sme žiakom uviedli dve formy štruktúrovaných odborných abstraktov z technických prác. Jeden abstrakt bol napísaný po obsahovej a formálnej stránke správne a druhý s nesplnenými kritériami. K odborným textom sme vytvorili nasledujúce úlohy:

Úloha č. 1: Prečítajte si ukážku č. 1 a na okraj papiera zaznamenajte dohodnuté znaky – (+ V - ?).

Cieľ: Študenti budú vedieť charakterizovať abstrakt.

Metóda: Metóda E-U-R (Evokácia – Uvedomenie si významu – Reflexia).

Popis činnosti

Študentom sa objasní téma abstraktu a metódou rozhovoru sa zistí, aké poznatky majú o novej téme. Prostredníctvom metódy EUR sa oboznámia s textom ukážky pričom majú používať INSERT – interaktívny znakový systém pre efektívne čítanie a myslenie, ktoré bude výsledkom ich premýšľania o texte. Pri riešení úlohy sme predpokladali, že študenti majú osvojené základné zručnosti práce s výkladovým textom, ovládajú dohodnuté značky:

- znak + (nová informácia),
- znak V (poznám, viem),
- znak – (neviem, mýlil som sa),
- znak ? (chcem sa dozvedieť viac).

Zhodli sme sa aj na typoch otázok, ktoré si kladieme pri použití vyššie spomenutých metód:

Aby študenti mohli robiť znaky zmysluplne, musia si klásť v duchu otázky typu:

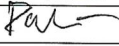
Čo si mám o tom myslieť? Ako sa táto informácia hodí k tým, ktoré už poznám? Ako toto tvrdenie ovplyvní môj názor?, čiže musia kriticky myslieť.

Študenti po prečítaní rozprávajú o tom, čo zistili pri čítaní textu, čo sa im potvrdilo, čo sa naučili nové, čomu nerozumeli, s čím nesúhlasili, čo sa im nepáčilo. Žiakom tiež kladieme usmerňujúce otázky typu: Prečo si to myslíte? Počas reflexie si študenti upevňujú nové vedomosti a aktívne rekonštruujú svoje pamäťové schémy, aby zodpovedali novým informáciám.

Na záver stretnutia sme sa tiež bližšie pozreli na metódu skladania textu.

Ide o metódu skupinovej práce, ktorá okrem iného zvyšuje schopnosť kooperácie a zlepšuje súdržnosť triedy čo je veľmi dôležitý aspekt triednej klímy. Učiteľ vyberie vhodný text a rozdelí ho na niekoľko častí. Každý žiak v skupine si svoju časť prečíta a snaží sa jej porozumieť tak, aby ju bol schopný vysvetliť spolužiakom. Žiaci skupine popisujú svoje časti, no už pri tom nemôžu používať texty. V ďalšej časti sa žiaci snažia zoradiť časti textu tak, ako patria za sebou, a sumarizovať príbeh alebo látku. Akonáhle je text zostavený, môžeme postupovať ako u problémových metód a použiť text ako úvod do problematiky.

Odporúčame vyššie uvedené metódy a prístupy na implementáciu do pedagogického procesu a pokračovanie v činnosti PK podľa plánu.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Ivan Palúch
12. Dátum	30.06. 2021
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Mária Vítová, PhD., MBA
15. Dátum	30.06.2021
16. Podpis	